

Mercado lácteo, situación actual e perspectivas

Mesa redonda
XIII Xornadas SERAGRO.

Jorge Santiso Blanco
Lugo, 12-13 novembro 2015

Axenda

1.- Un escenario novo

2.- Os grandes retos

- Aumento da competitividade
- Xestión da volatilidade de prezos
- Xestión coherente da oferta (volumes)

3.- As claves: organización e transparencia

- Superar as debilidades organizativas
- Co apoio das ferramentas do Paquete lácteo

4.- Urxente: estratexias compartidas entre produtores e industria

- Contratos (volume, prezo...)
- As OP como organización clave na negociación e xestión de volumes
- A interprofesión

5.- Reflexións finais

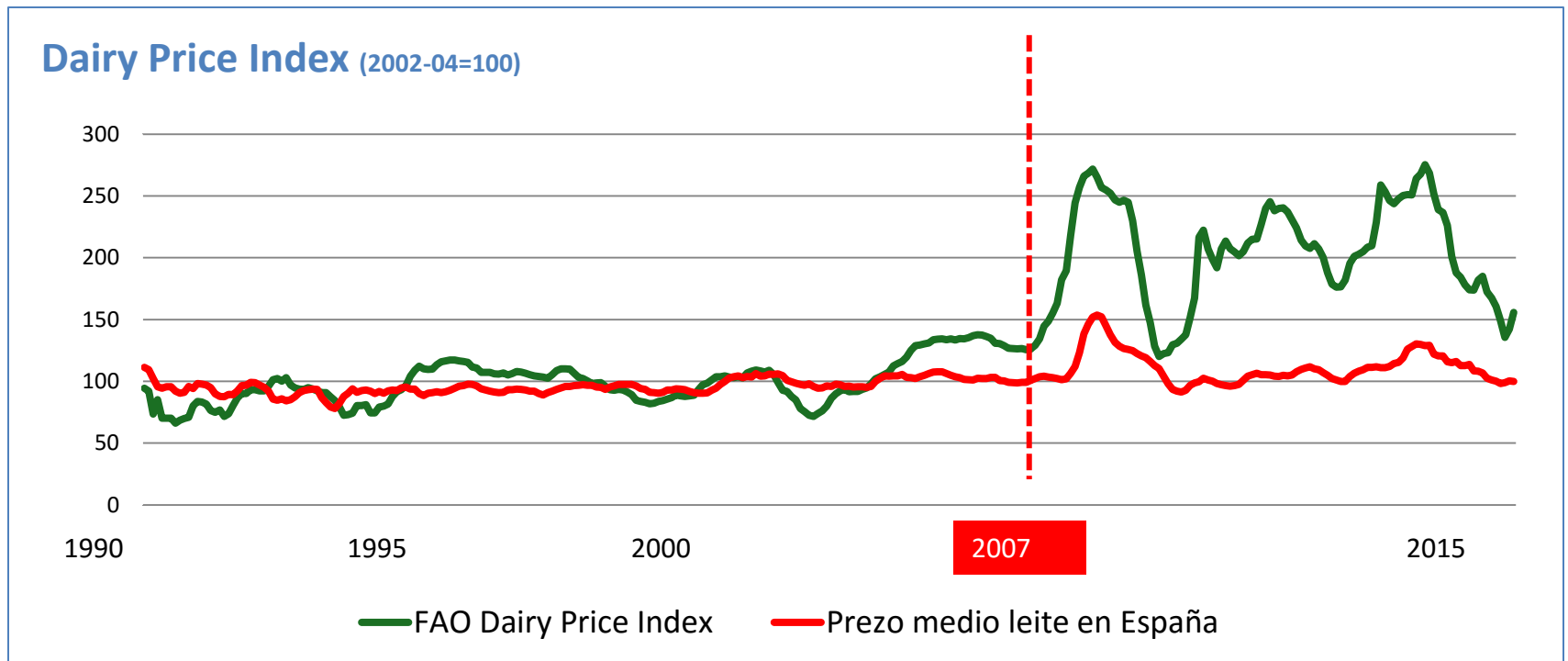
- Un impulso necesario, urxente e decidido á implantación de contratos e OP
- Implicación necesaria de produtores, industria
- Un sistema de información estatística creíble
- Un impulso necesario e urxente das AAPP (mais alá da formalidade de Normas ou Acordos)

1. Diante dun novo escenario

- As reformas da PAC supoñen un cambio radical no marco no que se desenvolveu o sector lácteo nas últimas décadas:
  - Supresión dos prezos de referencia e mecanismos de soporte
  - Eliminación do sistema de cuotas

- Os cambios abren novas oportunidades de crecemento... a costa de perder estabilidade

- O sector queda ligado á dinámica dos mercados internacionais de produtos lácteos estándar (leite en pó, manteiga, certos queixos)

- As tensións nos mercados internacionais trasládanse ós mercados europeos, a pesares de que as exportacións apenas representan o 10% da produción de leite UE.

- Así o sector lácteo queda ligado ás tensións nos mercados internacionais, especialmente inestables dende mediados dos anos 2000s

As tensións nos mercados mundiais trasládanse ó mercado interior:

- Relativamente estables dende mediados dos anos 1990s ata mediados dos 2000s, pero con fortes oscilacións a partir de 2007 (FAO Index, **curva en verde**)
- A inestabilidade acaba por reflexarse no mercado interior (Prezo medio do leite en España, **curva en roxo**)

Elaborado a partir de FAO y DG-Agri

2.- Os grandes retos do sector lácteo no novo escenario:

- **Competitividade:**

- na produción de leite
- na industria láctea

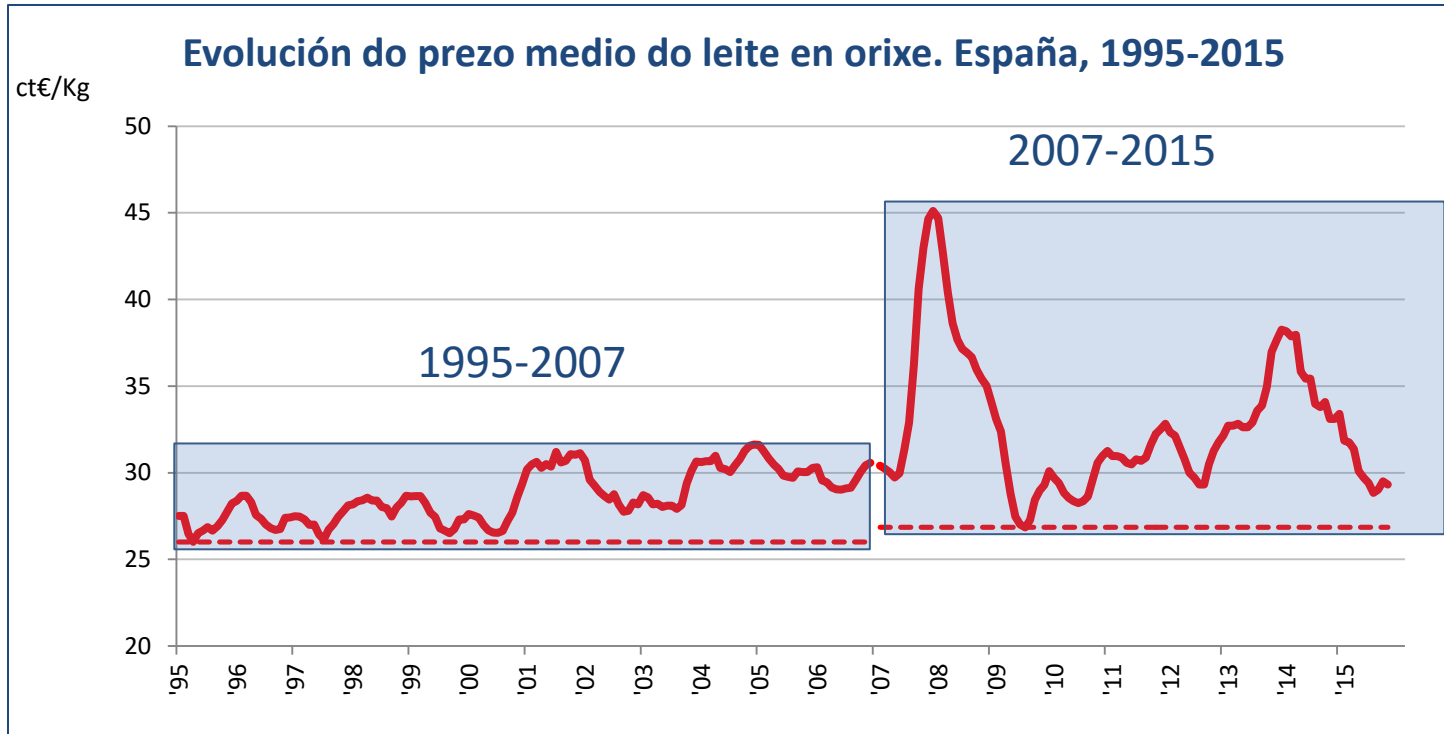
- **Xestión da volatilidade dos prezos**

- e polo tanto das rendas e viabilidade económica das explotacións
- cunha repercusión directa nas relacións produtor/industria/distribución

- **Xestión coherente da oferta (volúmenes)**

- a escala de explotación individual
- a escala de industria láctea
- a escala de mercado (xestión de excedentes conxunturais)

O reto de xestión da volatilidade (prezos)

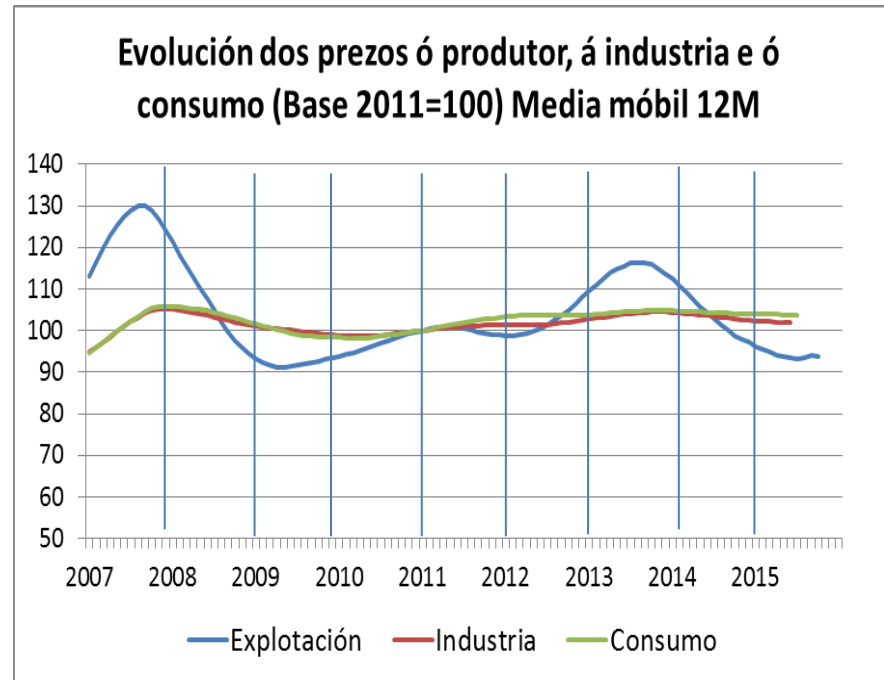
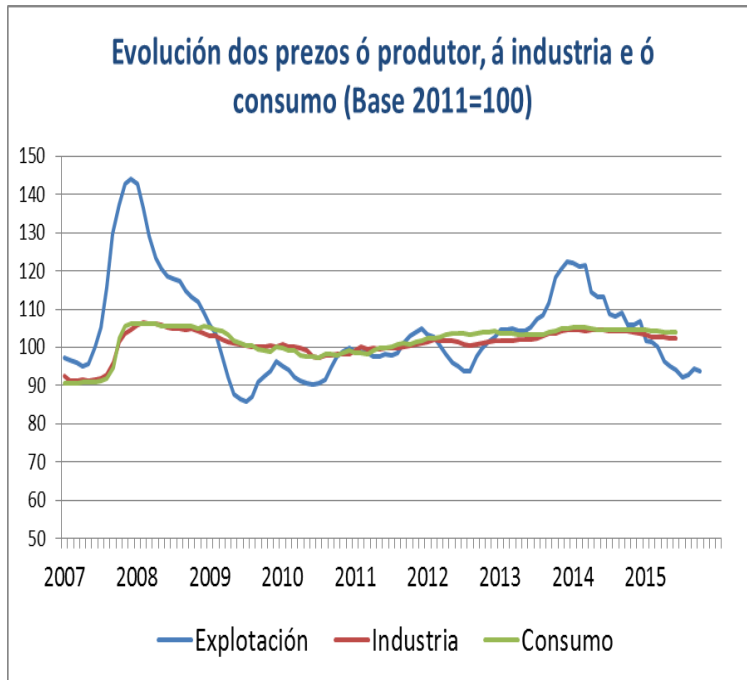
Ainda que a medio prazo se poden compensar as subidas e baixadas de prezos, a inestabilidade dificulta o funcionamento normal da cadea de valor:

- Dificulta as relacións produtor-industria (estabilidade dos contratos)
- Crea problemas na transmisión de prezos (da distribución ó consumo)

O reto de xestión da volatilidade (prezos)

Ainda que a medio prazo se poden compensar as subidas e baixadas de prezos, a inestabilidade dificulta o funcionamento normal da cadea de valor:

- Dificulta as relacións produtor-industria (estabilidade dos contratos)
- Crea problemas na transmisión de prezos (da industria ó consumo)

O reto dunha xestión coherente de volumes:

O déficit estrutural do sector lácteo español tivo enmascarado a preocupación por dotarse de ferramentas de xestión de volumes:

- Escasa capacidade de procesado en produtos industriais
- Escasa presenza nos mercados de commodities
- Escasa implicación da produción na transformación (Coop.)

Co novo escenario, sen cuotas e cos mercados abertos á competencia:

- Dificultades na implementación dos contratos
- Riscos de circuitos paralelos de leite fóra de contrato
- Riscos de posición dominante de operadores intermediarios
- Riscos de operacións especulativas en situación de excedentes

Unha xestión eficaz de volumes pasa por definir estratexias coherentes:

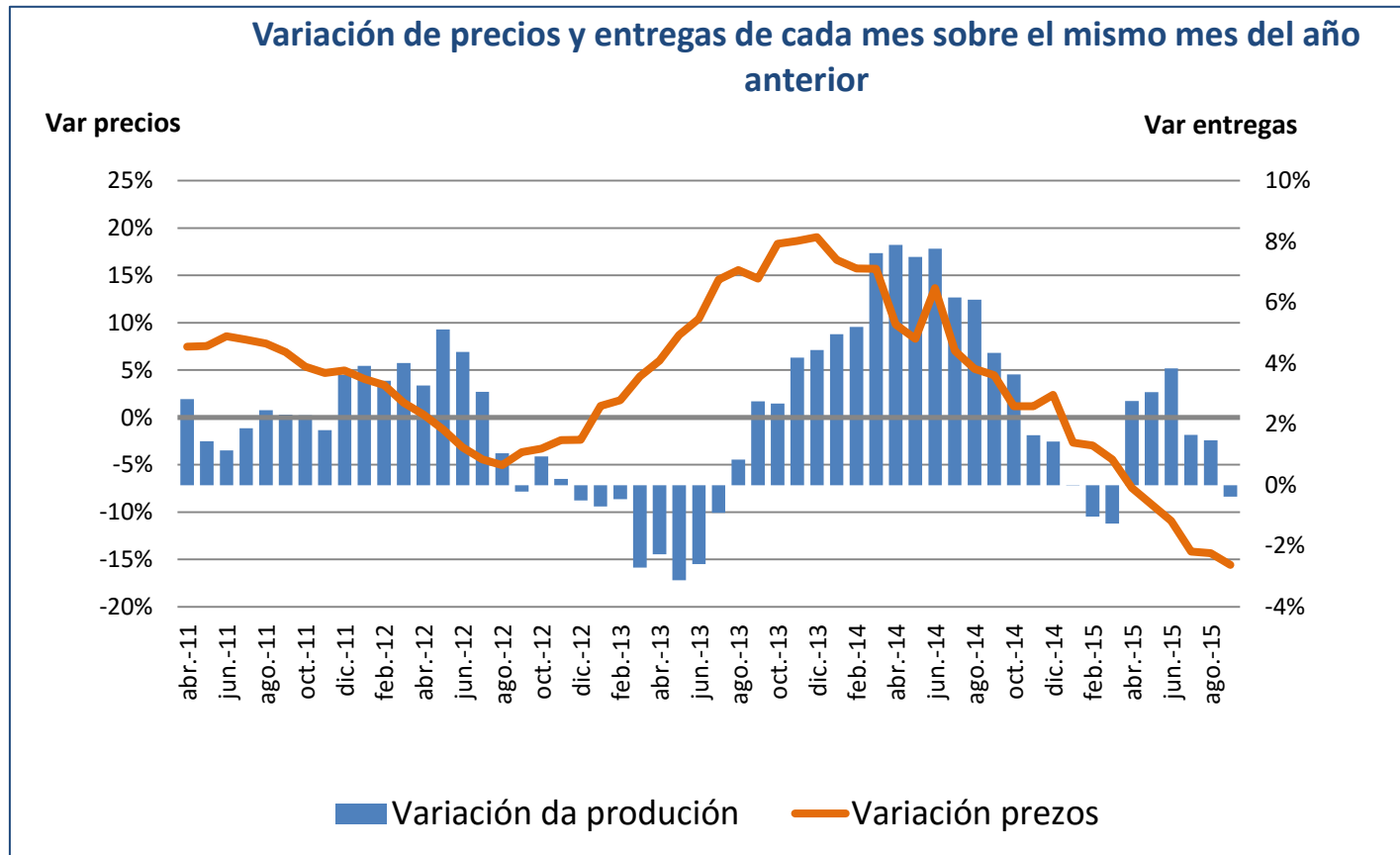
- Os contratos deben prever fórmulas equilibradas de axuste do volume
- Dotarse de capacidade de procesado industrial e de mercado
- Con implicación dos produtores
- En ausencia de cooperativas, as OP parecen a figura clave no proceso.

Xestión de volumes:

As explotacións teñen certa capacidade de resposta ás sinais do mercado (prezos)

→ pero a resposta é limitada e con retraso, polo que pode resultar ineficaz

3.- Organización e transparencia como claves para afrontar estes retos

- Transparencia ó longo da cadea
- Con relacións equilibradas que aporten estabilidade a un mercado inestable
- Colaboración entre produtores e industria láctea

Superar as debilidades organizativas:

Dous modelos tradicionais consolidados nos países do noso entorno :

→ Integración cooperativa (Holanda, Dinamarca, Norte de Alemania...)

→ Organización Interprofesional (Francia, Italia)

Pero con un desenvolvemento limitado e débil en España

Que require un impulso máis decidido para recuperar o desfase

Co apoio nas ferramentas que aporta o Paquete Lácteo:

- Os contratos
- As Organizacións de Produtores (OP)
- A Organización interprofesional (INLAC)

4.- Poñer en marcha estratexias compartidas

Obxectivo:

Asegurar un crecemento ordenado da produción

Acorde coas necesidades da industria e o desenrolo do potencial de produción da explotación

Nun marco de relacións estables, equilibradas e transparentes

Afrontando conxuntamente os retos:

- de volatilidade dos prezos
- de xestión coherente e eficaz de volumes

Urxente: Implantación real dos contratos

Imprescindible : Unha implicación mais decidida das AAPP

Estratexias de colaboración: os contratos

Implantación real dos contratos como ferramenta de mellora das condicións de transparencia e estabilidade

1º) Entender o dobre problema prezo-volume:

- ✓ Prezos inestables e impredecibles a corto-medio prazo
- ✓ Dificultades para concretar volumes

Son dous elementos claves que dificultan a firma de contratos a prazo razoable

Pero ó mesmo tempo, son elementos que necesitan unha vía de solución.

2º) Os contratos como única solución ó dobre problema prezo-volume

- ✓ Non poden aportar estabilidade a mercados inestables
- ✓ Pero son imprescindibles para dar estabilidade e transparencia ás relacións entre produtores e industria.

3º) Hai mecanismos para facer compatibles “contratos estables” en “mercados inestables”:

- ✓ A indexación de prezos (asegura que o contrato “non se sale do mercado”)
- ✓ Un modelo “doble volume-doble prezo” permite axustar os volumes ás producións da explotación, ás necesidades da industria e á realidade do mercado.

Estratexias de colaboración: as OP

En ausencia de estruturas cooperativas, as OP son a mellor ferramenta na organización das relacións produtores/industria:

- Negociación de prezos
- Negociación dos termos dos contratos
- Colaboración na xestión “organizada” de volumes entre a OP e a industria
- Xestión de volumes en situacións de crise de mercado (retirada de excedentes)

O Paquete Lácteo dalle ás OP un papel relevante na xestión de mercado

Cuestións urxentes:

- Definir unha estratexia para dotar ás OP de estruturas e capacidade operativa

Require un apoio mais decidido:

- por parte dos propios produtores
- por parte das Administrarções Públicas

Só posible en conexión coa implantación real dos contratos

5.- Reflexións finais

- O novo escenario é novo, complicado, e cunha perspectiva de inestabilidade que é preciso ter en conta e afrontar
- por eso é necesaria unha postura mais activa,
- un impulso necesario urxente á implantación de contratos e OP
- Unha maior implicación dos produtores e industria
- Un sistema de información estatística creíble
- As AAPP teñen un papel determinante , mais alá da formalidade de Normas ou Acordos)
- É necesaria unha maior decisión política

Moitas grazas pola vosa atención